

Runenmeester

Tussen zes planken

*We eindigen allemaal
tussen zes planken,
toch 'leven' sommigen
tussen zes planken.*

*Aan jou de keus:
blijf je doods tussen zes planken 'leven'?
Of zul je daarbuiten
léven?*

Lijst van Aarth met de landen, hoofdsteden en vorsten.

Mensen

Land	Hoofdstad	Vorst
Arfa	Bastone	Koning Erane Loisanne
Brevek	Aerlingstad	GraafPegley Brevek Gravin Fernetta Brevek
Bulaar	Archia	Koning Junar
Evec	Port (van Aerling)	Graaf Corninald Evec
Hemin	Heminstad	Koning Lon Hemin
Gaffonash	Mildgar	Hertogin Shyra Worches
Jargard	Jargard	Koningin Vana Galona
Loque	Lavar	Koning Innett Pond

Elfen

Land	Hoofdstad	Vorst
Estherir	Estherir	Koningin Ellda Valúhnir
Viribilir	Viribilir	Koningin Endoraeth Neria

Dwergen

Land	Hoofdstad	Vorst
Glommor	Dorstondir	Hrorik Uilenbaard

Halfreuzen

Land	Hoofdstad	Vorst
Snokild	Ysdimant	Eirikr Brodur

Hoofdstuk 1

Ontsnapte dief

‘Vuile Synder!’ riep Agi naar Duren, terwijl de spetters uit zijn mond vlogen. Zijn vrienden konden hem maar net tegenhouden, anders had Agi hem zeker een klap verkocht.

Terwijl hij zich los probeerde te wurmen, sloeg hij op de neus van Onim, die hierdoor een harde kreet slaakte.

‘Kijk even uit wat je doet!’ schreeuwde hij Agi toe, en hij pakte hem weer beet. Deze keer met twee armen om Agi heengeslagen.

‘Agi, doe even normaal,’ zei Tham terwijl ook hij hem probeerde tegen te houden, ‘als je hem slaat, krijg je daar alleen maar spijt van.’

‘Boeit me niet!’ schreeuwde mijn broer buiten zinnen. Zijn hoofd was rood aangelopen en zijn bruine haren zaten op zijn hoofd geplakt van het zweet.

‘Denk je nu echt dat hij zijn vrienden er niet bij zal halen?’ vroeg Onim zo overtuigend mogelijk, omdat het worstelen een flinke krachtingspanning was.

We wisten allemaal dat Duren gure vrienden had door heel de stad. Als hij iets van je had gestolen, kon je dit maar beter laten gaan. Het zou niet de eerste keer zijn dat een heel gezin op straat kwam te staan, omdat hun huis plotseling in vlammen opging. Een wat minder verwoestende oplossing was dat je huis kort en klein geslagen werd, inclusief de bewoners. Maar dan had je in ieder geval nog een dak boven je hoofd.

Het leek alsof Agi het nu begon te beseffen. Zijn blauwe ogen werden wat groter, alsof hij ineens zag dat het niet verstandig zou zijn Duren een knal te verkopen. Natuurlijk was dat het ook niet, want Duren was bijna negentien winters oud. Met slechts twaalf winters kon mijn broer hem zeker niet de baas, zelfs als Onim van twaalf en Tham van dertien winters hem zouden helpen.

‘Je hebt geluk dat mijn vrienden me tegen hebben gehouden, anders was je er geweest!’ riep hij Duren achterna, die achteruit de steeg uitliep. Ik wist wel dat het grootspraak was. Hij wilde mij laten zien hoe stoer hij was, als grote broer.

De gemene lach om Durens lippen sprak eigenlijk al boekdelen, maar hij voegde zijn hooghartige stemgeluid daar aan toe: ‘Jij kunt me niks maken.’ En weg was hij. De hoek om, met wat muntstukken en tabak van vaders kraam.

Het was de zoveelste keer dat Duren iets wist te stelen. En iedere keer had hij een andere truc.

Ik weet nog goed dat hij met een handlanger het toneelstukje opvoerde, waarbij zijn handlanger een beroerte kreeg. Dat was natuurlijk een uitgekiend plannetje. Mijn vader snelde naar hem toe om te helpen, maar toen hij bijna bij hem was, stond het zogenaamde slachtoffer op en rende weg. Toen vader bij de kraam terug kwam, was zijn beurs verdwenen en waren enkele zakken tabak gestolen.

Vader kreeg die maand geen loon, waardoor we allemaal minder te eten hadden. De kraam en de goederen waren namelijk niet van hem zelf, maar van meneer Granis.

Granis was ook al zo hooghartig. Ik vond hem niet aardig. Het leek alsof hij zijn dikke buik als stormram wilde gebruiken tegen iedereen die hij onder zich vond staan. Een normaal gesprek kon je met hem niet voeren, omdat zijn buik in de weg zat. Toch vond hij het dan nodig helemaal naar zijn gesprekspartner toe te buigen, met de buikbotsing tot gevolg.

‘Hij hoort niet zo goed,’ had vader ooit eens gezegd. Maar dat was onzin. Hij was gewoon bang zijn baan te verliezen als hij iets slechts over zijn baas zei. Ik kon het hem niet kwalijk nemen. Het waren zware tijden.

Na het geruzie in de steeg, klopte mijn hart als een bezetene, ook al had ik er niet veel mee te maken. Ik had alleen maar staan kijken hoe mijn drie winters oudere broer tegengehouden werd.

Het was de eerste keer dat ik hem zo boos zag. Normaal gesproken was hij juist kalm en beheerst, terwijl ik snel boos kon worden.

Tham kalmeerde mijn broer nog wat, terwijl we de steeg uitliepen. ‘Gelukkig heeft hij deze keer niet zoveel gestolen.’ ‘Maar hij heeft mijn vader bestolen. We hebben het al zwaar genoeg zonder zijn achterbakse kop!’

Onim moest lachen. Agi merkte dit en moest ook een beetje grinniken. Toch zag ik de woede nog in zijn ogen. ‘Zullen we pap anders nog gaan helpen bij de kraam?’ vroeg ik hem.

Normaal gesproken vond ik dit niet zo leuk. Nu werkten wij ons uit de naad voor meneer Granis, terwijl hij al het geld kreeg. Hoewel hij de tabak inkocht, moesten wij het ophalen bij de havens, vervoeren naar de markt en het spul verkopen.

Voor al deze moeite kreeg mijn vader maar één zilveren muntstuk in de maand. Hier konden we gelukkig wel genoeg van betalen: de huur, voedsel en kleding. Maar toch.

‘Ja, we zullen pa maar gaan helpen. Misschien verkopen we vandaag nog genoeg, zodat de diefstal niet opvalt bij Granus,’ zei Agi.

Ik zag dat zijn gezicht weer opklaarde en dat luchtte op. ‘Kom Endrid, we gaan,’ spoorde hij me aan en we liepen met zijn viere naar de hoofdstraat. Zoals de meeste mensen kende hij mij hele naam Endrid af naar Endrid.

Toen we daar aankwamen was het een drukte van belang. Niets speciaals dus, omdat dit de grootste en drukste straat was van de stad.

Aan het ene uiteinde van de hoofdstraat lagen de havens en aan het andere lag de hoofdpoot van de stad. In het midden lag de Stadsboog met de Koninklijke Markt eromheen.

Vanaf de hoofdpoot gezien, kon je onder de Stadsboog door kijken, waar overwinnaars van vervlogen tijden onderdoor liepen om de koning te eren, als ze van een succesvolle reis terugkwamen.

Daar vlak achter was het koninklijk paleis met de Koningstoren die tot de wolken reikte. Koning Junar en zijn gevolg woonden daarin. Ik vroeg me af of de koning ons vanaf daar zou kunnen zien.

Alle goederen van en naar de stad werden over de hoofdstraat vervoerd. De grotere zijstraten leidden naar verschillende markten.

Omdat ik nog maar negen winters oud was, had ik nog niet alle markten van de stad gezien. Maar volgens vader was dat onmogelijk, omdat de stad zo groot was. Nu gingen we in ieder geval naar onze eigen markt.

Het gekletter van de paardenhoeven en het geluid van wielen op de keien was oorverdovend.

‘Probeer jezelf er doorheen te wurmen. Ze stoppen wel!’ riep Agi boven het lawaai uit. Oversteken kon best gevaarlijk zijn op deze weg en moest in etappes gebeuren. ‘Na die koets met zwarte paarden!’ schreeuwde ik terug.

Toen de koets voorbij was wandelden we snel naar de volgende verkeersstroom. Achter ons kwamen koetsen en wagens voorbij. Voor ons ook.

‘Duwen!’ schreeuwde ik naar de jongens en we forceerden onszelf door de volgende verkeersstroom, terwijl we een slinger vormden door elkaar vast te houden. We renden niet, want dan konden de paarden niet meer op tijd stoppen, als we plots voor ze stonden.

‘Kijk toch uit jongens!’ brulde een oudere man met een lange sik en een litteken over zijn wang. Hij liet zijn zweep neerkomen op zijn paard en zijn kar was weer verdwenen. Verschillende wagens gingen de man achterna, terwijl wij weer een stroom karren en wagens waren overgestoken.

Soms leek het net een lange rij mieren; allemaal waren ze op weg naar de Koninklijke Markt of juist de stad uit. Wij moesten hier

tussendoor zien te komen. Uiteindelijk lukte dit ook, maar we waren tien minuten verder.

Aan de overkant gingen we rechtsaf langs de huizen. ‘Hoe zijn we hier op de heenweg zo snel doorgekomen?’ vroeg Onim wijzend op alle drukte.

Tijdens de achtervolging die we op Duren hadden ingezet hadden we deze straat razendsnel overgestoken. Soms lijkt het alsof je makkelijker iets voor elkaar krijgt als de nood het hoogst is.

Zo’n situatie had zich daarnet dus afgespeeld, toen we rook boven de markt uit zagen stijgen en wisten dat Duren hier achter zat.

‘Waar waren jullie eigenlijk voordat we jullie tegenkwamen?’ vroeg Agi aan zijn vrienden. ‘We waren mijn vader aan het helpen met het lossen van zijn fruitkar,’ zei Onim. Tham hielp hen vaak, omdat het houden van een fruitkraam nu eenmaal wat moeilijker was.

Op de markt waren meerdere fruitkramen, dus de kans was groot dat klanten bij anderen hun spul kochten. Door de goedkope hulp van Tham kon Onim’s vader zich richten op het verkopen van zijn waar, terwijl Onim en Tham zich richten op het inkopen en bijvullen.

Op het moment dat we de rook zagen wilden Agi en ik eigenlijk helpen met blussen toen Duren plots langs kwam rennen. Daarom hadden we de achtervolging ingezet tot aan het steegje, waar Duren uiteindelijk wist te ontsnappen.

We liepen enkele meters verder totdat we bij de zijstraat kwamen die uitkwam bij onze markt, en liepen deze in. Na enkele bochten en verschillende kleinere straatjes kwamen we bij de marktpoort; een grote poort met even grote houten deuren.

Als je doorliep kwam je op een binnenplaats terecht, waar geen betegeling was. Nu de herfst op komst was en veel regen de grond doorweekte, was het vaak een grote modderpoel.

Op deze vuile binnenplaats stonden allemaal kramen en daaromheen stonden stenen gebouwen voor de welvarender verkopers en ambachtslieden. Bovenop deze gebouwen stonden veel houten huizen. Eigenlijk hoorden deze er niet op te staan, maar omdat de stad zoveel inwoners had, was dit een snelle oplossing. Wij woonden in een van deze houten huizen, precies boven de smid.

Bij het betreden van de markt kwamen de geuren van rottend vlees, vis, groente en fruit vermengd met de geuren van uitwerpselen ons tegemoet.

Honden en katten deden hun behoefte gewoon op straat. En één keer per week werden de emmers mensenstront opgehaald. Veel van hen lieten die emmers gewoon buitenstaan, omdat het anders binnen

stonk. De kleine boodschap werd echter vaak tegen een gebouw gedaan.

Tussen de groente- en fruitkramen namen we afscheid van Onim en Tham, zodat zij Onim's vader weer konden helpen. Iets verder op de markt kwamen ook de geuren van wol en leer op ons af.

Op deze markt werden veel verschillende producten gemaakt en verkocht, maar het was niet allemaal even betrouwbaar of schoon.

Het sterkst van alle geuren was de stank van verbrand hout. Duren had een kraam in brand gezet om voor afleiding te zorgen. Hierdoor moest mijn vader van onze kraam weg om te helpen blussen. Het was de plicht van elke marktkoopman om elkaar in dit soort situaties te helpen. Hij was de enige tabaksverkoper op deze markt en daarom redelijk bekend. De mensen keken tegen hem op, dus hij was als het ware gedwongen te helpen. Nu leek het vuur echter geblust.

Om de verbrande kraam heen stonden enkele mannen en een vrouw in grijze uniforms. Dit waren een soort mantels, die tot op de knieën om het lichaam zaten, maar om de taille met een riem vastgehouden werden, waardoor het net rokken leken. Om hun benen droegen ze grijze, strakke broeken en dunne, grijze laarzen.

Die mensen waren de wachters van de stad en tegelijk leden van de Magische Dienst. Ze onderzochten elke zaak in deze stad, magisch of niet.

Toevallig was de verbrande kraam van een zelfbenoemde magiër, al had hij zich in geen maanden meer laten zien. Volgens mij was zijn naam Quanic of Quandric of iets dergelijks.

De wachters waren de tot ashopen gereduceerde kraam aan het onderzoeken. 'Grappig,' zei ik zacht tegen Agi, 'De Asrokken doen waar ze goed in zijn: als varkens door as rollen.'

'Daarom zijn ze zo grijs, oink, oink!' vulde Agi aan. Hoewel we grapjes maakten over hen, moesten we niet veel van ze hebben, dus liepen we maar door naar onze kraam.

'Jongens!' riep vader bezorgd, toen we bij de kraam aankwamen. Iemand moest hem hebben verteld dat we Duren achterna waren gegaan. Moeder stond in de opening aan de zijkant. 'Zeg me alsjeblieft dat het goed met jullie gaat!'

'Ja vader, het gaat goed met ons,' zei Agi 'Ik had hem te pakken, maar Tham en Onim hielden me tegen.'

'Je had hem helemaal niet te pakken, hij kon jou ontwijken. Je heb hem niet eens aangeraakt!' wierp ik tegen. Ik hield er niet van als hij loog.

'Nou, jij kon hem ook niet pakken!'

‘Dat zeg ik toch ook niet!’ kaatste ik terug. Vader sloeg hard met zijn hand op de planken die werden gebruikt als kraam. De palen en het doek bovenop trilden alsof ze elk moment konden instorten.

‘Jongens, zo is het genoeg!’ Ook zijn hoofd liep rood aan als hij boos werd. De gelijkenis tussen Agi en hem wekte een klein lachje in mijn binnenste op, maar ik kon het gelukkig inhouden.

‘De volgende keer gaan jullie niet meer achter hem of zijn vrienden aan! Hebben jullie dat begrepen?!’ brulde hij woest. Zijn boze stem galmde over de markt en verschillende passanten en marktlieden keken onze kant op. Ik schaamde me diep.

‘Ja, vader,’ zeiden Agi en ik in koor. ‘En nu jullie toch maar staan te niksen, kunnen jullie me net zo goed helpen met de kraam. Gelukkig heeft Duren niet veel weten te stelen, dankzij moeder.’ ‘Ik had al een vermoeden dat Duren hier weer achter zat toen ik de rookwolken zag. Daarom ben ik snel naar onze kraam gegaan,’ zei ze. ‘Ik zag hem en heb hem gelijk een klap verkocht met mijn bezem. Dat zal hem wel leren.’

‘Dat is mijn Cara,’ zei mijn vader zowel trots als verliefd tegen moeder. Het weinige licht van de zon, scheen door de tentdoeken en weerkaatste op de kale plek tussen zijn haar. Moeder lachte voldaan naar hem, nam afscheid met een kus en ging toen weer naar huis.

‘Helpen jullie mij even met het aanvegen van de troep, dan ga ik de tabakszakken weer recht zetten,’ vroeg vader ons, al was het niet echt een vraag. Omdat we toch al van plan waren hem te helpen met de kraam, deden we maar wat ons gezegd werd. Ook al was vegegen op vochtige aarde nogal zinloos. Als Granis achter de diefstal kwam, kon dit weer een maand lang honger zijn.

Hoofdstuk 2

Op zakenreis met vader

Later op de dag ging ik met vader naar de havens. Hij had besloten een extra zak tabak in te kopen, zodat de diefstal niet op zou vallen. Granis merkte elk tekort in zijn waar op, dus vader wilde geen risico's nemen. Liever enkele koperen muntstukken kwijt, dan een half salaris.

Het was de hele ochtend rustig geweest bij de kraam, dus we konden ons makkelijk verdelen. Er waren maar een paar klanten langsgesproken om wat tabak te kopen.

Een magere dame met een knotje in haar grijze haren, was daar één van. Haar houding was erg statig en aan haar Loquaanse jurk kon je zien dat het een dame van stand was.

De blauwe drapering met gouden borduursels hing net niet op de grond, zodat het niet vies zou worden. Toch vond ik het apart dat zo iemand hier op de markt haar inkopen deed. Ze had een pijp gekocht met een lang mondstuk en ook nog een doosje tabak. Misschien was het wel een presentje aan iemand. Misschien was het voor haar zelf.

Ik heb het niet gevraagd, omdat het niet netjes staat naar de klanten toe. En zelf vond ik het roken van een pijp maar niks. Het stonk en als je er eenmaal aan begon, kwam je er haast niet meer vanaf.

Misschien was dat ook het probleem van Duren en zijn vrienden, al vond ik hem niet het type om een pijp te roken. Hij was slonzig en erg mager. Geld had hij bijna niet, omdat hij op de straat leefde. Een middel om toch nog te kunnen leven was het stelen en doorverkopen van tabak. Omdat tabak een luxe was, kon hij er toch nog een redelijke prijs voor krijgen als hij dat zou willen.

Toen mijn vader eenmaal aangaf dat hij zou vertrekken, vroeg ik meteen of ik mee kon. De kraam begon me nu al te vervelen.

'Ik blijf wel hier, hoor,' zei Agi. Ook pa vond het goed dat ik mee zou gaan, maar dan moest ik hem wel helpen met het spannen van het paard. 'Haal jij alvast de kar bij Korst, dan ga ik kijken of ik een paard kan krijgen.'

Op de markt was maar één wagen voor de verkopers. Deze werd vaak gebruikt voor dit soort gevallen. De normale goederen werden gebracht door mensen die dit voor de kost deden. Zij sliepen 's nachts vaak op hun eigen kar, zodat ze de volgende dag meteen weer konden beginnen met werken.

Ik liep naar Korst, de vader van Onim, om te kijken of hij de kar nog had. Nog steeds hing de geur van verbrand hout in de lucht, en

overheerste de gebruikelijke stank van de markt. Hierom moest ik weer denken aan de kraam en de Asrokken.

Mijn nieuwsgierigheid was gewekt en ik besloot een stukje om te lopen. Eerst kwam ik langs de kramen met leren zadels, riemen en andere leren spullen. Daarna sloeg ik linksaf en kwam langs de marktstallen met kleding, doeken en wandkleden.

Aan de rechterkant van dit pad, stonden de stenen gebouwen. Hierin zaten eerst de houtwerker, daarna de herberg en als laatst de metaalwerker, die metalen voorwerpen voor dagelijks gebruik maakte.

Het verbrande kraampje stond naast de ingang van de metaalwerker. Ik bleef stil staan bij de verkoolde resten waar de geur het sterkst was. Het sloeg op mijn keel en ogen en de overgebleven hitte omhulde mijn gezicht. De zweetdruppels verschenen op mijn voorhoofd en ik moest moeite doen om mijn ogen open te houden. Met mijn voet porde ik door het as.

Waarschijnlijk hadden de Asrokken alles al weggehaald. Een paar mensen keken mijn kant op. ‘Kijk uit jongen, je weet niet of er nog magie is. Quandric was een duister figuur,’ zei een kromme oude man met een stok.

De magiër heet dus Quandric.

Zijn ogen vertelden dat hij ongerust was om mij. Toch ging ik verder.

In de tijd dat dit kraampje nog bemand werd door de magiër, waren er nog nooit rare dingen gebeurd. Ik voelde me dus redelijk veilig. Dit kwam ook, omdat de magiër vooral boeken en papieren rollen verkocht. Soms deed hij iets ‘magisch’ bij mensen, door ze aan te raken. Maar je kon dan niet zien dat er iets gebeurde. Bovendien was het gebruiken van magie strafbaar. Hij zou dus nooit écht magie hebben bedreven, omdat hij dan gearresteerd zou worden.

‘Ik denk dat het veilig is,’ zei ik tegen de oudere man en ik ging door met zoeken. Het was misschien niet netjes om door de spullen van een ander te zoeken, maar als er nog iets over was, zou het daar toch alleen maar liggen, zonder dat er nog iets mee gedaan werd.

Weer porde ik door de hopen as en de kolen, waardoor kleine wolkjes opstegen. Langzaam begon de hitte te wennen en ging ik op mijn hurken zitten. Voorzichtig hield ik mijn hand boven de resten en voelde of het niet te heet was. Toen ik het eenmaal aanraakte, merkte ik dat de hitte mee viel. Voordat ik daadwerkelijk iets zocht, legde ik een paar verkoolde houtresten opzij. Ik vond het leuk dingen na te tekenen en dit houtskool kon ik goed gebruiken. Daarna ging ik verder zoeken naar overgebleven spullen.

Het duurde enkele ogenblikken voordat ik doorhad dat er niks meer lag.

Alle belangrijke dingen zijn al weggehaald door de Asrokken. De rest hebben ze laten liggen voor ons, om op te ruimen.

Ik stond teleurgesteld op en klapte mijn handen op elkaar om ze weer een beetje schoon te krijgen. Ook nu verschenen er weer kleine wolkjes, maar dan van mijn handen.

Op het moment dat ik mij omdraaide en weer op weg ging naar Korst, stapte ik per ongeluk op een stuk hout. Ik nam een stap naar achter en schopte het weg. Nu zag ik pas dat het geen stuk hout was, maar een boek. De papieren vellen, die aan de binnenkant vastzaten, maakten een golvend geluid door de wind. Het boek kwam met een doffe klap neer.

Ik was weer nieuwsgierig.

Wat zou er in het boek staan?

Snel liep ik er naartoe en raapte het ding op. Ondanks dat de kraam vernietigd was, was het boek niet helemaal kapot. Het had zwarte vlekken van het roet en hier en daar een paar brandvlekjes, maar dat was ook het enige.

Op de voorkant stond een teken dat zo gemaakt was, dat het op leek te lichten. Ik wist niet wat het betekende dus ik besloot dit later te onderzoeken. Lezen kon ik niet, want alleen de rijke mensen konden onderwijs betalen. Plaatjes kijken kon ik wel en misschien kon ik ze dan natekenen. Vlug keek ik of niemand mij zag en stak het boek toen snel onder mijn hemd. De zwarte houtresten nam ik ook mee.

‘Endridi! Hoe is het afgelopen met de je vader?’ vroeg Korst toen hij mij aan zag komen lopen.

‘Goed hoor, Duren heeft niet zo veel kunnen pikken. Moeder heeft hem weggejaagd.’ ‘Wat heb je daar bij je?’ vroeg Korst kijkend naar mijn buik die door het boek rechthoekig was. ‘Niks hoor,’ antwoordde ik zo onschuldig mogelijk, ‘zijn jullie al klaar met de kar?’

In de hoop zijn aandacht te verleggen wees ik naar de lege wagen. Onim die wat groenten aan het rangschikken was keek ook mijn kant op. Zijn nieuwsgierigheid was ook gewekt door mijn hoekige buik.

‘Ja, we zijn klaar,’ zei Korst en hij leidde me naar de kar. ‘Gaat het je lukken zo?’ vroeg hij vaderlijk. ‘Ja, het gaat wel, denk ik.’ ‘Anders loopt Onim wel even mee,’ stelde Korst voor. Maar omdat ik het boek nog even geheim wilde houden, sloeg ik het aanbod af.

Boeken werden niet erg gewaardeerd en magie al helemaal niet. Als dit boek magisch was, kon ik met vader in de problemen komen. Ik liep dus liever alleen met de kar.

‘Als vader en ik klaar zijn, breng ik hem wel weer terug.’ ‘Is goed, jongen,’ zei de vader van Onim en hij stak zijn hand in de lucht ter afscheid.

Ik duwde de wagen, die voor mij eigenlijk te groot was, vlug naar voren. Doordat het ding zo groot was, slingerde het enorm. Ik botste tegen een fruitkraampje aan waardoor een poot ervan verschoof. De eigenaar keek mij boos aan.

‘Sorry, meneer,’ zei ik en reed een stukje naar achteren om daarna weer verder te gaan. De houten wielen van de kar maakten veel lawaai op de zanderige ondergrond. Hierdoor konden bezoekers van de markt horen dat ik eraan kwam. Ze moesten opzij springen, want remmen kon ik niet. Wat was dat een zwaar ding. Sturen was moeilijk vanwege het gewicht. Op een of andere manier lukte het een scherpe bocht te nemen, voordat ik weer tegen een kraam zou botsen.

‘Endridi!’ hoorde ik achter me. Onim! Ik begon langzamer te lopen, zodat de kar uiteindelijk stil kwam te staan. ‘Ik dacht dat je wel hulp nodig zou hebben met de kar, dus ik ben toch maar gekomen,’ zei hij terwijl zijn ogen op en neer schoten van mijn buik naar mijn gezicht.

Wat een slecht verholde smoes van Onim. ‘Ik heb geen hulp nodig hoor, Onim. Zoals je ziet ben ik halverwege naar de marktpoort. Vader staat daar al op me te wachten. Maar toch bedankt,’ antwoordde ik zo oprecht mogelijk.

Desondanks liep hij met me mee, toen ik de kar weer begon te duwen.

Waar bemoeit hij zich mee?

Aan het einde van dit pad sloeg ik linksaf. Ik liep niet meer zo snel als eerst, want Onim was er nu toch al bij. Toch bleef de kar zwaar en het scheelde maar een konthaar van een trol of ik had een kraam met enkele dure Loquaanse kledingstukken omver gereden.

‘Je bent niet erg behulpzaam voor iemand die zijn hulp komt aanbieden,’ zei ik tegen hem. ‘Oh, sorry. Ik was in gedachten,’ verontschuldigde hij zich. Hij pakte een van de hendels van de kar en hielp met duwen en sturen. Omdat hij drie winters ouder was dan ik, had hij meer kracht. Het luchtte even op dat ik niet meer zo veel inspanning hoefde te leveren. De kar rolde soepeler over de grond.

Zo nu en dan lag er een plasje modderig water. In dit gedeelte van de markt kon je maar beter rustig door die plassen rijden, anders had je mot met een verkoper. De moddervlekken gingen maar moeilijk uit je kleren. Misschien kwam dat ook, omdat het niet alleen modder was dat er lag. Het was in ieder geval te vies om te wassen.

‘Je vraagt je zeker af wat ik onder mijn hemd heb, he?’ vroeg ik aan Onim, terwijl ik zwaaide naar een roodharige en mollige verkoopster. Zij gaf ons altijd kleding dat na zeer lange tijd nog niet verkocht was.

‘Eigenlijk wel,’ gaf hij toe. ‘Waarom wil je dat weten?’ vroeg ik hem geïrriteerd, ‘zo interessant is het niet, hoor.’ ‘Maar je doet er wel geheimzinnig over,’ zei hij met een zelfvoldane grijns.

Misschien had ik gewoon moeten zeggen dat ik een boek had. Een boek dat ik naar een verre tante aan de andere kant van de stad zou brengen.

‘Ik doe niet geheimzinnig. Het zijn jouw zaken niet, dus daarom vertel ik het je niet.’ ‘Dus je hebt wel iets onder je hemd en het is belangrijk genoeg om het te verstoppen voor andere mensen. Anders had je het wel gewoon in je handen gedragen.’

‘Je lijkt wel een Asrok. Ga je nu ook magische trucjes op me doen? Een waarheidsspreuk misschien?’ reageerde ik fel. Het leek hem niet te deren. Onim was een volhouder en dat wist hij.

Ik gaf het op en besloot mijn zojuist bedachte smoes in te zetten. Langzaam begon ik te stoppen en Onim begreep dat de kar stil moest blijven staan.

‘Kijk, dit is wat ik onder mijn hemd heb,’ zei ik toegeeflijk en ik pakte het boek onder mijn hemd vandaan. ‘Het is een boek van een verre tante van me aan de andere kant van de stad. Dat gaan we straks terugbrengen en we willen niet dat het vies wordt.’

‘Dan ben je een beetje te laat. Er zitten allemaal zwarte vegen op en hier is hij verbrand,’ zei hij terwijl hij het boek van dichterbij bekeek. ‘Waar gaat het boek over?’ vroeg hij geïnteresseerd.

‘Dat weet ik niet,’ gaf ik toe, ‘misschien dat dit teken het zegt, maar ik kan niet lezen natuurlijk.’ Ik wees op het teken dat op leek te lichten.

‘Misschien wel, ja. Ik weet het ook niet. Het lijkt in ieder geval niet op de letters die ik ken,’ zei de vriend van mijn broer. Hij leerde een beetje lezen en rekenen van zijn vader. Als je later op de markt wilde staan, moest je toch een beetje overweg kunnen met letters en cijfers. ‘Maar hoe komt het dat het boek er zo slecht uitziet?’ vroeg hij, ‘het ruikt zelfs alsof het in de fik heeft gestaan...’

Terwijl hij het zei, fonkelden zijn ogen. Hij had me door. Een ondeugende glimlach kwam tevoorschijn op zijn gezicht.

‘Ik weet waar jij dat boek vandaan hebt.’ ‘Oke, oke,’ biechtte ik op, ‘maar vertel het aan niemand, oke? Ik wil kijken of er iets in dit boek staat dat ik na kan tekenen.’

Dat was eruit, al was het niet de hele waarheid. Ik wilde ook leren lezen en hopelijk stond er iets over magie in. Magie was nu eenmaal iets wat ik stiekem ook interessant vond.

Hopelijk kon Onim zijn mond dichthouden over het boek en misschien was het beter om eerst langs huis te gaan. Daar kon ik het boek alvast onder mijn bed verstoppen. Dan hoefde ik het ook niet helemaal mee te nemen naar de havens. ‘Is dat alles? Waarom deed je er zo geheimzinnig over?’ ‘Gewoon, omdat het jouw zaken niet zijn.’ En dat was de hele waarheid.

Nadat Onim te weten was gekomen wat ik bij me had, was hij snel weer vertrokken. Zijn hulp was dus van korte duur en ik stond er weer alleen voor om de kar te duwen. Gelukkig lag ons huis op de route naar de marktpoort, hierdoor kon ik het boek snel even onder mijn bed verstoppen. Ik was waarschijnlijk toch al te laat, dus dan kon ik deze korte tijd ook wel missen.

De trap naar ons houten, verweerde huis lag tussen de stenen panden van de pottenbakker en de leerlooier, die net als de kramen op de markt leer verkocht, maar dan beter en duurder.

Aan de achterkant van dit pand stonden op een andere, kleinere binnenplaats enkele grote bakken met iets vloeibaars erin. Dierenhuiden werden hierin gewassen, onthaard en gekleurd, wat enorm stonk.

Naast de pottenbakker zat de smid en ons huis stond daarboven. Boven ons huis was nog een huis gemaakt. Dit viel nog best mee, want op sommige plekken waren drie van deze houten krotten gemaakt. Zo ook op het dak van de pottenbakker.

Nadat ik via de trap weer beneden kwam en met de kar naar de marktpoort liep, kwam ik vader met een paard tegen. Hij keek niet vrolijk, maar zei niks.

‘Sorry dat ik wat later ben,’ zei ik als formaliteit. ‘Zet de kar even neer met de armen om het paard,’ zei hij. In een poging de kar te draaien, porde ik het dier per ongeluk met een arm in de zij. Hierdoor stapte het een beetje opzij, maar gelukkig rende het niet weg. ‘Rustig maar, beestje,’ kalmeerde vader het dier.

‘Hoe heet ze?’ vroeg ik aan hem waarop vader antwoordde dat ze Granny heette. Granny zag er oud uit. Ze was een beetje aan de magere kant en haar vacht was verward en doffig.

‘Ze is te vertrouwen, volgens de stalmeester. Volgens mij hebben we haar wel vaker gehad.’ Vader legde een riem om haar hals terwijl

ik een riem onder haar buik deed. Na enkele minuten waren we klaar en konden we vertrekken. Vader nam plaats op de bok.

‘Ga jij maar in de kar zitten, jongen. Hier is geen plek meer.’ Kijkend naar de bok zag ik dat dit zo was. Het was een kleine kar, maar ik was ook klein. Hierdoor had de kar alsnog groot geleken toen ik hem bij Korst had opgehaald. Hoe zwaar zou Granny het wel niet hebben met de kar en ons erbij?

‘Rijden maar,’ zei ik toen ik ingestapt was. Vader gaf het teken met de teugels en de oude merrie begon te lopen.

‘Voor een oud beestje heeft ze toch veel kracht,’ verwonderde ik mezelf hardop.

‘Paarden zijn taaier dan je denkt. Wij mensen zijn gewoon zwak,’ zei vader lachend terug. Daar gaf ik hem gelijk in en toen besloot ik verder niks te zeggen.

Tijdens het reizen zei ik toch nooit veel, want ik vond het leuker alles om me heen te bekijken. Misschien kon ik iets speciaals zien, dat ik na kon tekenen. Of misschien iets dat nog nooit iemand had gezien.

De eerste tientallen meters reden we nog door het smalle straatje dat zou uitmonden in de hoofdstraat. Hier kon je niet ver om je heen kijken, maar wel omhoog. Dit deed ik dan ook.

De bovenkant van de gebouwen werd verlicht door de zon, waardoor de paar stenen daken bijna wit leken, in plaats van grijs. Hierdoor moest ik denken aan de zomer.

De daken zullen vast heet zijn, als je er met je blote voeten op loopt.

Nu was het het begin van de herfst, dus op blote voeten lopen was niet zo verstandig. We sloegen de bocht om en meteen zag ik meer lucht. In deze grijze stad, maakte de blauwe herfstlucht het plaatje toch wat levendiger. Toch waren er vele verschillende kleuren te zien op de hoofdstraat. Zo zaten er diverse kleuren in de kleren van de mensen en de vachten van paarden en ezels. Granny leek echter op te gaan in de kleur van de stenen muren.

‘Ik denk dat we een aardig tijdje onderweg zijn,’ zei vader, waardoor mijn gedachten onderbroken werden. ‘Hoezo?’ ‘Omdat het druk is op de weg.’ ‘Maar het is hier toch altijd druk?’ liet ik merken, want zo was dat toch ook?

Vanochtend moesten we nog springen en vliegen om veilig naar de overkant te komen.

‘Je hebt aardige drukte en je hebt verstikkende drukte. Wij zitten bijna in verstikkende drukte. Zie je niet hoe langzaam we gaan?’

Daar had hij wel gelijk in. De karren en wagens reden langzamer dan vanochtend. Eigenlijk kon ik me daar niet zo'n zorgen om maken. Zolang ik niet de hele dag bij de kraam hoefde te staan, vond ik het best.

Dit was juist heerlijk! Lekker om je heen kijken en genieten van alle indrukken. 'Ach, we hebben nog een vaartje,' relativeerde ik, 'ik denk niet dat we stil komen te staan.' 'Dat zal ook niet gebeuren, denk ik,' zei vader, 'ik heb nog nooit meegemaakt dat het helemaal stil staat. Zelfs niet toen er reizende groepen waren die op de Koninklijke Markt hun kunsten deden. En toen was het écht druk!' Hij trok een gezicht alsof hij daarmee wilde aangeven hoe druk het toen was. Zijn handen kon hij natuurlijk niet gebruiken, omdat hij de teugels vast had. Het was grappig om te zien hoe hij dit oploste. Ik stelde me een reiziger voor die net op dat moment langs zou rijden en mijn vaders gezicht zou zien. Wat zou zo'n iemand dan wel niet denken?

'Wanneer komen die groepen weer?' vroeg ik nieuwsgierig. 'Geen idee, jongen,' antwoordde mijn vader, 'we hebben elk jaar wel wat groepen, maar niet diezelfde, wereldberoemde groep van toen.'

Hij wisselde van verkeersstroom, omdat de vrouw op de ezel voor ons wat langzaam reed. Tijdens het voorbij rijden stak mijn vader ter begroeting zijn hand op, maar kreeg geen antwoord van de vrouw.

'De groepen die nu nog komen zijn wat onbekender. Ze komen meestal in de winter.' Het leek me leuk om eens te gaan kijken, maar het duurde nog enkele weken voordat ze zouden komen.

'Zullen we dan eens gaan kijken?' vroeg ik aan hem. 'Als we tijd hebben, kunnen we wel een keertje gaan,' zei hij rustig.

Hij wisselde weer van verkeersstroom en stuurde Granny terug naar waar we eerst reden. De vrouw op de ezel zag ik al niet meer, omdat er al weer andere wagens tussen ons in reden.

Toen ik weer naar voren keek zag ik de Koningstoren, waarvan de bovenste top op een kroon leek, en hoewel de toren op elke plek van de hoofdstraat te zien was, viel de kroon me nu pas op.

'Duurt het nog lang voordat we bij de toren zijn?' vroeg ik. De Koningstoren was zo groot en hoog, dat het leek alsof je er nu al pal voor stond.

'Niet zo heel lang meer,' antwoordde vader. Vanaf deze plek kon ik al zien dat de toren achthoekig was en dat het koninklijk paleis er precies aan vast lag.

Ik heb het geheel ooit geprobeerd na te maken met stenen, maar hij viel in elkaar. Knap van de makers dat ze zo'n hoge toren konden maken, zonder dat het zou instorten.

Aan enkele zijkanten van de toren zag ik uitstulpingen, die symmetrisch geplaatst waren ten opzichte van elkaar. Sommige hadden een dak en leken op aparte huisjes die aan de toren vastzaten. Andere uitstulpingen waren balkons.

Ik kon nog niet zien of er mensen op stonden. Hoe dichterbij we bij de toren kwamen, hoe duidelijker het werd dat er inderdaad mensen op stonden.

Zou de koning hier bij zijn? Of zouden dit wachters zijn? Asrokken?

Deze vragen speelden door mijn hoofd, terwijl mijn blik verwonderd verder de lucht in ging.

Heel hoog en bijna onzichtbaar, was de top van de toren. Deze leek op een kroon, vanwege de grote kantelen.

Misschien zou koning Junar daar wel bovenop staan.

‘Denk je dat de koning ons vanaf daar kan zien?’ vroeg ik wijzend naar de top van de toren. Vader keek naar boven met een gefronst gezicht.

‘Hm, ik denk eerder dat zijn ballen eraf vriezen als hij daarbovenop gaat staan. Hij zit te vaak in zijn warme torentje op zijn verwarmde troon. En zo fris en mistig als het nu is...’

‘Niet dus?’ ‘Nee,’ reageerde hij droog, terwijl hij uit zijn ooghoeken naar mij keek. Het was een speelse glimlach en zijn ogen fonkelden. Daarna keek hij weer voor zich.

Na een korte tijd waren we aangekomen bij de Koninklijke Markt, waar het paleis en de Koningstoren zich ook bevonden. Aan de andere kant van het plein, liep de hoofdstraat ook, maar dan in de andere richting, alsof deze als een soort rotonde om de Koninklijke Markt heen liep.

De gebouwen rond de hoofdstraat lagen achter ons en nu reden we langs een soort plein met marktkramen. Ook hier stonden gebouwen omheen, maar ze stonden wat verder weg langs de route. Op het midden van het plein stond de Stadsboog.

De hoofdstraat lag nog steeds voor ons, waardoor duidelijk was waar de karren, wagens en pakdieren moesten rijden en lopen. Op het plein zelf konden de mensen gewoon lopen. Toch waren tussen de kramen routes aangelegd, zodat de goederen naar de markt konden worden gebracht.

Veel karren bogen af naar de linkerkant van de weg, wat betekende dat de markt aan die kant van de weg lag. Wij reden echter rechtdoor, omdat we hier niet hoefden te zijn.

Toen ik opzij keek, zag ik dat het aantal kraampjes toenam. Het leek ook alsof ze steeds dichterbij elkaar stonden. Ik zag een blonde jongen van mijn leeftijd een paar kisten overstapelen van de grotere kar naar een handkar. Zo kon het spul weer makkelijk op de markt komen.

Vuurkorven staken boven de marktkramen uit en brandden een beetje, maar omdat het nog licht was, viel dit niet op. Wel kon ik zien dat er vele soorten kramen stonden die de meest uiteenlopende producten verkochten.

Helemaal links, aan de andere kant van het plein, stond een groot, rond gebouw. Drie houten bruggen liepen daar over de hoofdstraat heen, waar veel mensen overheen liepen.

De grote, grijze stenen, waren minstens zo hoog als een volwassen man en zagen er zwaar uit. Rond het gebouw waren zowel stenen, als houten trappen gemaakt, zodat de mensen naar boven konden als ze wilden.

‘Wat is dat voor gebouw?’ vroeg ik mijn vader. ‘Dat is een arena,’ legde hij uit, ‘hier worden gevechten gehouden, of voorstellingen gegeven. Soms worden er ook criminelen gestraft. Dus doe maar geen stoute dingen!’

Dit keer gaf hij me een knipoog, waarmee hij verried dat hij mij niet voor een crimineel aanzag. Toch moest ik denken aan het boek, dat nu thuis onder mijn bed lag. Had ik het boek gestolen of gevonden? Gepikeerd keek ik voor me uit, terwijl we verder reden. We reden langs de Stadspoort, zonder dat ik hem echt zag en daarna bleven we nog een tijd lang op de hoofdstraat, maar uiteindelijk kwamen we bij de havens.

Vader sprong van de bok en bond Granny vast aan een balk. Er stonden ook andere paarden van handelaren die zich ergens op de havens bevonden.

‘Blijf even hier wachten, jongen,’ zei vader tegen mij toen hij een koopvaardijship opliep. Granny nam enkele happen hooi uit de bak die aan de balk hing.

Voor haar was het pauze, terwijl wij nu aan de slag zouden gaan. Het begon al te schemeren. Omdat het herfst was, werd het wat vroeger donker.

Gelukkig hoeven we niet lang bij de havens te blijven.

Ik keek naar vader die met een man aan het praten was. De man leek de helft breder dan vader. Zijn donkere krullen waaiden in de wind. Twee behaarde boomstronken van onderarmen stonden in zijn

zij. Bij vader gingen de armen over elkaar. Dat deed hij altijd als hij aan het onderhandelen was over de prijs. Een ogenblik later gaven ze elkaar de hand.

‘Kom maar, Endrid!’ riep hij en ik liep over de loopplank naar mijn vader toe. ‘We hebben een zak tabak uit Arenstad gekocht. Help je even met tillen?’ vroeg hij.

Samen pakten we de zak op en ondanks dat het er maar één was, was hij toch best zwaar.

We liepen het dek af en stapten op de loopplank. Doordat deze meeboog onder het gewicht en door het ritme van onze tred, verloor ik bijna mijn evenwicht. Gelukkig stuurde vader bij, waardoor ik veilig de kade kon bereiken. Hierna liepen we door naar onze kar, waar Granny geduldig op ons stond te wachten. De zak werd op de kar geschoven en de merrie werd losgemaakt van de balk. Vader nam plaats op de bok en ik nam plaats op de zak. Het was tijd om naar huis te gaan terwijl de zon langzaam onder ging. Voor ons lag de Koningstoren al.

Gelukkig kwamen we weer in een wat behaaglijker stuk van de stad. De donkere havens werkten me op de zenuwen. Het gespuis keek je na en als je werd aangesproken door een van hen, kon je maar het beste doorrijden.

‘Goed zo, vader,’ had ik gezegd toen een dunne man met een haviksneus ons aan had gesproken. In het donker kon ik niet goed zien welke kleur zijn haar had, maar zijn blik sprak boekdelen. Hij wilde iets doen wat niet mocht.

‘Hij wilde vast iets verkopen,’ zei pa nonchalant ‘Of hij wilde ons overvallen,’ reageerde ik droogjes. ‘Ach, we hebben het overleefd. We zijn al bijna bij de Koningstoren.’ Vader wees naar de toren die nu opgelicht was.

‘Wat mooi! Hoe maken ze dat licht?’ wilde ik weten. ‘Geen idee, maar het schijnt van onder naar boven.’ Aan de kleur was te zien dat het geen normaal vuurlicht was. Hoewel je met vuur ook naar boven kon schijnen, mits je voldoende spiegels had, was deze verlichting te rood.

‘Rood is de kleur van de liefde,’ zei vader trots. In zijn ogen kon ik zien dat hij nu aan moeder dacht. ‘We zijn bijna thuis hoor, vader.’

Rechts van ons, waar de arena stond, hoorden we een oorverdovend lawaai. ‘Wat is dat geluid?’ vroeg ik mijn vader.

Het geluid kwam in golven op ons af, waardoor het moeilijk was je hierop te concentreren.

‘Dat zijn mensen die in de arena zitten. Ik denk dat ze nu aan het vechten zijn en de kijkers moedigen hen aan.’ Aan elke rimpel in zijn gezicht, dat voor mij zo bekend was, kon ik zien dat hij de arena afkeurde. En zo sloeg zijn humeur om van het verlangen naar liefde, naar afkeuring. Het kon in enkele ogenblikken gebeuren.

‘Kiezen die mensen er zelf voor om te vechten?’ ‘Soms wel, soms niet. Zoals ik daarnet al zei, worden hier ook criminelen gestraft.’ Op dit moment waren in ieder geval twee mensen aan het strijden voor hun leven. Gelukkig hoefde ik dit niet te zien.

Om deze gedachten te verdrijven keek ik naar links. Hier stond de kleurige en geurende markt. Enkele uren geleden reden we aan de andere kant van de markt.

Nu viel goed op dat de markt verlicht werd. ‘Zelfs nu is het nog druk’ wees ik op de markt, ‘bij ons zijn ze al aan het opruimen!’

Vader legde kort uit dat het hier tot diep in de nacht druk was. Alle belangrijke plekken waren hier aanwezig, voor zowel bewoners als bezoekers. Hier waren de arena, de Koningstoren met het paleis, de Koninklijke Markt, dure en goedkope herbergen en noem maar op.

‘Hier is alles ook netjes en beter bewaakt.’ De ironie klonk door in vaders stem, terwijl hij een sein gaf met de teugels. Granny begon wat sneller te lopen. ‘Ik ben wel toe aan een kruik mede. Lekker naar huis,’ zei hij plots vermoeid met waterige ogen. Hij gaapte en keek ongeïnteresseerd naar de brug voor ons. Hierop stond een stevige meid met een stuk papier in de handen.

‘Morgen in de arena: Een exclusieve voorstelling door Tenham Mind! Lees dit stuk als je meer wilt weten! Slechts één koperen munt!’

Ik was benieuwd wat voor voorstelling het zou zijn. Maar zelfs als ik genoeg geld had om het te kopen, kon ik nog niet weten wat er zou staan. Ik stelde mezelf de letters voor die op het blad stonden. Met wat fantasie veranderden ze in sprekende mensjes die mij influisterden wat er precies stond. Door deze gedachte moest ik weer aan het boek denken.

‘Ja, lekker naar huis.’ Het laatste wat ik de omroepster nog hoorde roepen, voordat we haar voorbij waren, was: ‘De Magische Dienst zal overgaan tot het levend verbranden van deze charlatan, wegens het uitvoeren van duistere magie! Dit vindt plaats vóór de exclusieve voorstelling! Komt het zien!’ Ze stak een blad in de lucht met het portret van...Quandric!

Hoofdstuk 3

Een vreemd boek

‘De stoofpot was lekker!’ Vader leunde naar achteren op zijn stoel en rekte zich uit. Daarna stond hij op en gaf moeder een kus. ‘Tijd om naar bed te gaan,’ zei hij tegen ons. De man klapte twee keer in zijn handen om zijn bevel extra kracht te geven, alsof hij kippen aan het hoeden was.

Agi en Vesmay gingen netjes naar de andere kamer. Mijn zusje van zeven winters was de enige die af en toe naar school ging. ‘Morgen ga ik eindelijk weer leren schrijven!’ kwam er melodieus uit haar mond. Ze vond school leuk, mede omdat ze dan met haar vriendinnen kon kletsen.

‘Wanneer mag ik ook naar school?’ vroeg ik aan mijn ouders, ‘het is belangrijk voor als ik op de markt ga werken.’ Natuurlijk was dat niet de échte reden. Ik wilde eigenlijk leren lezen, zodat ik het boek kon lezen, dat nog steeds op mij aan het wachten was.

‘Je weet dat we zuinig moeten zijn met ons geld.’ Dit antwoord van vader deed mijn hart gefrustreerd een slag overslaan.

‘Maar waarom mag Vesmay dan wel?’ protesteerde ik. ‘Zij zit nu eenmaal op school, dus we gaan haar er niet af halen. Bovendien, leer jij alle belangrijke dingen al op de markt zelf. De school van onze buurt is lang niet zo goed als je denkt.’

Moeder kon af en toe ook hard zijn, maar ze had wel gelijk. We hadden het geld niet voor extra uitgaven en de school was niet erg goed. Het was ongeveer een jaar geleden dat Vesmay voor het eerst naar de school geweest was. Sinds die tijd is ze slechts acht keer gegaan. De hoofdmeester, die gelijk de enige leermeester van de school was, had vaak andere dingen te doen, waardoor de lessen kwamen te vervallen. Vesmay had slechts enkele letters geleerd.

‘Dan leer ik het mezelf wel.’ Mijn reactie was kort, maar ik liet merken dat ik het mijn ouders niet kwalijk nam.

‘Het komt wel goed, lieve schat,’ troostte mijn moeder me, ‘en nu lekker slapen!’

Ik liep de kamer in waar Agi al in bed lag. Vesmay was net klaar met omkleden en ging ook liggen. Agi en ik hadden onze bedden boven elkaar. Vesmay had een apart bed. Er stond niks anders in de kamer, omdat we anders geen ruimte hadden om te kunnen lopen. Vader en moeder sliepen in de grote kamer, waar we net gegeten hadden.

'Slaap lekker,' zei Agi tegen ons. 'Tot morgen,' antwoordde mijn zusje vrolijk, maar mompelend. Ze was moe. Ik trok mijn hemd en broek ook uit en ging onder de wollen dekens liggen.

Even wachten tot ze in slaap zijn.

De stilte kon oorverdovend werken, waardoor elk geluidje nog harder klonk. Door het draaien van Agi boven me leek het wel alsof het huis instortte. Ik hield mijn adem in en hoopte maar dat alles goed zou eindigen. Enkele momenten later leek alles weer in orde.

Waarom lijkt alles 's nachts dan ook harder te klinken?

Ik begon weer adem te halen en mijn ogen vielen langzaam dicht. Vesmay draaide zich ook om.

Ze begon zachtjes te ronken, waardoor ik wist dat ze sliep.

Nu Agi nog.

Het duurde echter een tijdje voordat hij ook sliep.

Zodra ik hem echter hoorde snurken, tilde ik mijn deken zo stil mogelijk op. Met twee vingers dus, want zo ritselde het minder. Langzaam schoof ik het van me af en draaide mijn onderlichaam naar de zijkant van het gammele bed. Gelukkig kraakte het niet.

Ik ging rechtop zitten en zorgde ervoor dat ik mijn hoofd niet stootte tegen de onderkant van Agi's ligplanken. Dit was al vaak gebeurd. Als ik een nachtmerrie had gehad, schrok ik vaak wakker met een kop-plank botsing tot gevolg.

Deze keer zorgde ik dat dit niet gebeurde en boog mijn hoofd. Glijdend als een vis in het water gleeed ik van mijn bed af op de grond. De eerste plank naast het bed kraakte hard, waardoor ik mijn adem weer inhield.

Hopelijk hebben ze niks gehoord.

Enkele tellen later hoorde ik Agi weer omdraaien.

Als ik maar niet betrapt ben!

Stil bleef ik liggen, terwijl ik met mijn ooghoeken naar boven probeerde te kijken.

Als hij wakker zou zijn en uit bed zou stappen, zou hij bovenop mij terecht komen. Erger nog, hij zou erachter kunnen komen dat ik een misschien wel magisch boek heb verstoep!

'Mmm...kop eraf... Duren,' mompelde Agi. Hij was aan het dromen.

Gelukkig!

Ik draaide snel mijn hoofd om en keek onder het bed.

Een lichte gloed kwam uit de hoek waar het boek lag. Alsof iemand was vergeten een kaars uit te blazen en het gloeide nog na.

Met uitgestoken arm probeerde ik het boek te pakken. Half onder het bed liggend, met mijn wang tegen de grond kon ik het boek al voelen. Één, nee, twee keer streek mijn vinger langs de kaft, maar kon ik geen grip krijgen. Ik had hem net te ver onder mijn bed geschoven. De derde keer was echter scheepsrecht. Het boek schoof een beetje over de houten vloer en zat toen tussen mijn vingers geklemd. Ik stond op en ging zo geruisloos mogelijk op de rand van mijn bed zitten met het boek op mijn schoot.

Stil van de zenuwen, maar ook van bewondering, staarde ik naar de kaft. Mijn vingertoppen gleden over de grote, geborduurde symbolen.

Zouden deze tekens een lezer iets vertellen? Iets wat in dit boek staat?

Ik had nog nooit uitgebreid naar een boek gekeken, dus ik had geen idee wat deze borduursels moesten voorstellen. Het moesten haast wel letters zijn, want ik kon er geen andere figuren in zien.

Het zacht gloeiende teken in het midden was niet geborduurd. Toch vond ik het vreemd dat het in het donker zo fel op kon lichten.

Ook hier ging ik met mijn vingertoppen overheen. Misschien zou het net zo aanvoelen als de geborduurde letters. Toen ik het echter aanraakte voelde ik een vreemde prikkeling in mijn vingers.

Snel trok ik mijn hand terug.

Wat is dit?

Omdat er niks gebeurde, probeerde ik het weer. Alleen hield ik me zelf voor mijn hand nu niet terug te trekken. Als het iets gevaarlijks was, zou dit eerder gebleken zijn. Dus ik stak mijn vingers weer uit naar het teken.

Ik werkte niet vaak op de markt en het werk dat ik deed, was niet erg zwaar. Er zat daarom niet veel eelt op mijn vingers. Misschien is dat de reden dat ik wéér een tinteling voelde, die iets verder leek te reiken dan alleen mijn vingers. Mijn hele hand voelde raar aan.

Heel even tilde ik hem op, om te kijken of er iets anders was aan mijn hand. Misschien had het wel wat van de paarsachtige gloed overgenomen. Ik boog mijn vingers één voor één, maar er was niks aan de hand.

‘Wat kan dat toch zijn?’ Ik keek op van het boek en zag dat het het hele kamertje paarsachtig kleurde. Bezorgd dat dit te fel was, ging ik op bed liggen. Hierbij gebruikte ik het deken als een soort afscherming, zodat mijn broer en zus niet wakker zouden worden van het licht.

Nu ik wat meer beschermd was tegen het potentiële gevaar van ontdekking, besloot ik het boek te openen.

Binnenin zag ik meer tekens, die leken op de geborduurde tekens op de kaft. Hele bladen stonden vol. Ze stonden naast en onder elkaar.

Toch was dit niet zo in het hele boek; soms waren er ook oplichtende tekens. Deze zagen er anders uit dan op de voorkant. Sommigen hadden ook een ander kleur. Wat hetzelfde was, was de tinteling die ik kon voelen als mijn vingers eroverheen streken. ‘Mooi.’

Na een paar bladen om te hebben geslagen, kwam ik tekeningen tegen die niet oplichtten. Deze waren gewóón. ‘Als déze niet oplichten, dan moeten déze magisch zijn.’ Ik sloeg enkele bladen terug naar het begin.

‘Wat is magisch?’ Snel sloeg ik het boek dicht en legde de dekens eroverheen. Mijn hart bonkte zo hard, dat het leek alsof mijn borstkas elk moment kon barsten.

Agi’s hoofd hing over de rand naar beneden en hij keek mij in de ogen. ‘Wat heb je daar?’ vroeg hij. Ondanks dat het donker was, voelde ik het bloed naar mijn wangen stromen. Mijn hoofd werd rood, maar gelukkig kon hij dat niet zien.

‘Nou?’ Ik wist dat ik het niet kon verbergen. De paarse gloed, die onder de dekens vandaan kwam, verraadde de aanwezigheid van het boek.

‘Je bent al een tijdje hardop aan het praten, broertje.’

‘Jongens, wees even stil.’ Nu had hij Vesmay ook nog eens wakker gemaakt. Ze draaide zich om en tuurde de half verlichte kamer door. ‘Ik probeer te slapen!’ fluisterde ze fel.

‘Moet je kijken wat Endridi heeft!’ Dit was zijn manier om toch zijn zin te krijgen.

‘Oke, oke. Hier.’ Ik haalde het boek onder de dekens vandaan en liet het zien. ‘Wat is dat paarse licht?’ vroeg mijn kleine zusje. Haar lichtblonde haar hing warrig over haar schouders. Ze krabde op haar hoofd, waardoor haar verbazing krachtiger leek. ‘Dat is geen letter die ik heb geleerd.’

‘Ik heb net gekeken in het boek,’ zei ik en maakte het open. ‘Kijk, deze geven ook allemaal licht. Maar deze,’ ik wees op de gewone tekening, ‘geeft geen licht.’

‘Dus?’ vroeg mijn broer ongeduldig. ‘Dus ik denk, dat dit magische tekens zijn. Waarom zouden ze anders licht geven?’ Alle twee keken ze me aan, alsof ze niet wisten wat ze moesten zeggen.

‘Waar heb je dit boek vandaan?’ vroeg Agi achterdochtig. Aan de frons op zijn gezicht kon ik niet precies zien of hij boos of angstig was.

Om hem gerust te stellen vertelde ik waar ik het vandaan had. ‘Maar ze hebben het laten liggen, dus het zal niet gevaarlijk zijn.’

‘Misschien zijn ze het gewoon vergeten,’ weersprak Vesmay. ‘Of misschien hebben ze het niet gezien,’ vulde Agi aan.

‘Ze werken met magie. Dan weten ze heus wel of er nog iets belangrijks ligt hoor,’ probeerde ik hen uit te leggen. Discussiëren was niet mijn sterkste punt, maar vaak bleef ik wel mijn eigen ding doen. Daarom hield ik op met ruziën en bekeek het boek weer.

‘Kijk dan hoe ongevaarlijk dit is.’ Ze keken toe hoe ik met mijn vingers over het meest felle, oplichtende symbool op de opengeslagen bladzijde ging. Toen ik beter keek, zag ik dat er straaltjes licht tussen mijn vingers en het teken hingen. Het leek wel als of ze mijn vingers aan wilden raken.

Agi en Vesmay lagen met open mond te kijken. Met twee vingers ging ik precies over de lijnen heen, alsof ik hem aan het tekenen was. Natuurlijk was dit niet zo, want hij stond al in het boek. Maar ja, misschien zou ik hem ooit natekenen, en dan wist ik in ieder geval welke beweging ik moest maken.

Bij het afronden van de laatste beweging, ontstond er een felle, paarse bliksemschicht tussen het symbool en mijn vinger.

‘Auw!’ gilte ik uit, maar de pijn hield niet op, want er schoten nog meer schichten heen en weer. Het leek een fontein aan vonken en de hele kamer lichtte op. Alle energie werd uit mijn lichaam getrokken. Ik voelde hoe iemand mij naar het boek drukte.

Nee, ik werd getrokken, waardoor mijn gezicht op het boek kwam.

Waarom helpt Agi me niet?

Toen ik achterom keek, zag ik mezelf.

Het felle licht deed pijn aan mijn ogen en het was het enige dat ik zag.

Waar ben ik?

Ik wist niet of ik lag, stond of zat. Mijn oriëntatie was volledig verdwenen, wat me erg verontrustte.

Daarna hoorde ik een doffe knal en het felle licht werd minder. Wolken schoten langs me heen en enkele hiervan raakten me licht aan.

Over mijn hele lichaam voelde ik dezelfde tintelingen die ik voelde bij het aanraken van het symbool op het boek. Hier en daar waren kleine bliksemschichtjes te zien. Ze kwamen in verschillende kleuren tevoorschijn. Toch kon ik niet zien of ze gewoon klein waren, of dat ze heel ver weg waren. Het licht van de schichten weerkaatste tegen de wolken. Steeds enkele fracties van seconden lang, en daarna was het weer weg.

Heel even leek het alsof er meer wolken verschenen, tegelijk met de lichtgevende schichten. Samen vormden ze een symbool om me heen, dat leek op dat van het boek, en terwijl ze feller oplichtten, kwamen ze dichterbij me toe. Zo 'vingen' ze me in hun web van energie, maar in plaats van dat ik vast kwam te zitten, nam mijn lichaam de energie op.

Het symbool bleef nog even op mijn netvlies staan, maar dat was van korte duur. In rap tempo verminderden de tintelingen, de wolken en de schichten.

Toen bijna alles verdwenen was, lichtte de atmosfeer nog één keer fel op, waarna het weer verduisterde.

Toen mijn ogen gewend waren aan het verminderde licht, zag ik dat het helemaal niet zo donker was, en dat de lucht blauw was, met hier en daar wat schapenwolkjes.

Het gras kietelde mijn oren en een koel briesje deed mijn hemd licht opbollen. Ik ging rechtop zitten en ademde de frisse lucht in.

Nog nooit had ik zulke lucht ingeademd. Het leek alsof alle stank en ziekmakende lucht van de stad Archia spontaan uit mijn longen gezuiverd werden. Deze lucht bevatte een soort levensenergie, waardoor alles veel fitter aanvoelde. Met een hand in het gras zette ik me af, om op te staan.

Raar, ik heb nog nooit zoveel gras in één hand gevoeld.

Voor me zag ik hoge bergen, waarvan de toppen wit waren. Dat moest sneeuw zijn. In Aarth sneeuwde het nooit, de Snokilder hadden dat van ons gestolen.

Vanaf de toppen gleed mijn blik naar beneden, waar ik een zee zag. Als er land aan de andere kant was, kon ik het in ieder geval niet zien. Tot in de verre verte deinden de golven op het ritme van de wind.

Ik liet mijn blik langs de oevers gaan en toen over land waar ik een bos kon zien. Boven het bos uit kon ik één boom onderscheiden die flink wat groter was dan de rest.

Omdat ik niet over de bergen kon gaan, besloot ik naar het bos te lopen. Misschien kon ik daar een dorp vinden, met iemand om mij te helpen terug naar huis te gaan. Voor de zekerheid kneep ik eerst even in mijn arm, zodat ik zeker wist dat het geen droom was. 'Oei!' Deze truc van mijn vader werkte altijd, behalve nu. Het was dus zeker geen droom.

Dan ga ik maar op zoek.

Na een halve mijl gelopen te hebben begon het weer om te slaan. De lucht werd grauwer en het begon harder te waaien. Af en toe kon ik regendruppels voelen.

Ik stond intussen op een stuk hoger gelegen land met een lange zandstrook tussen mij en de zee in. Om mij heen begon het landschap van gras naar bos te veranderen. Ik kon dus schuilen als het echt hard begon te regenen.

Toch zat het me niet lekker. Mijn buik voelde raar waardoor ik onrustig werd.

Misschien mis ik thuis wel, hoe mooi het hier ook is.

Ik dwong mezelf wat vlugger te lopen, in de hoop sneller een dorpje te vinden.

Het zoeken werd bemoeilijkt, omdat er geen duidelijk pad te vinden was. Hierdoor moest ik door de bosjes en takken lopen, waardoor mijn benen open geschaafd werden.

Mijn broek zag er daarna nog armzaliger uit dan eerst. Er kwamen veel gaten in door het blijven hangen aan de takken. Één van de gaten, een puntige scheur, ontstond door een uitstekende wortel waarachter ik bleef hangen.

Weer een halve mijl verder was de lucht haast zwart en begon het te onweren. Het gevoel in mijn buik was nog onbehaaglijker dan daarnet. De bomen die boven mij uitstaken maakten het nog moeilijker om te kijken. De zwarte contouren van de bomen lichtten op bij elke bliksemschicht.

Of het nu goed was of niet; doordat ze zo snel achter elkaar kwamen, kon ik steeds kort mijn route bepalen. Ik dwong mezelf vlugger te lopen om warm te blijven. De hevige regen had mijn kleding doorweekt en leek mijn botten te bevriezen.

Ik zette mijn voet neer, maar toch voelde ik hem wegglijden. Met een enorme smak viel ik op mijn zij.

‘Ah!’ schreeuwde ik uit van de pijn. Met mijn armen gespreid zocht ik naar houvast om op te staan. De gladde steen waar ik op uitgeleden was, rolde ik aan de kant. Zo zou ik hopelijk niet meer uitglijden.

Eenmaal rechtop bekeek ik mijn arm en zag een bloedvlek in mijn hemd zitten. Ik stroopte mijn mouw op en bekeek de wond. Gelukkig was het alleen een schaafwond. Hierdoor rolde ik de mouw weer naar beneden. Dit voelde onaangenaam. Deels vanwege de wond, maar ook omdat de mouw kletsnat was. Toch moest ik wel, als ik wilde voorkomen dat er vuil in de wond kwam.

Geen tijd om te stoppen en het te verbinden! Dit komt later wel.

Nog geen twintig stappen verder kon ik nog op tijd stoppen. Mijn geluk was dat een bliksemschicht de hemel zo verlichtte, dat ik goed

kon zien dat een pas voor mij de aarde begon te verschuiven in de richting van de zee.

Meters aan modder greep om zich heen en nam grote stenen en takken mee. Zelfs kleine bomen werden meegesleurd.

Noodgedwongen moest ik enkele stappen terugdoen, als ik zelf niet meegesleurd wilde worden. Ik kon nog net zien dat de boom, waar ik net naast stond, voorover helde en met wortel en al naar beneden viel. De modderstroom nam de boom als laatste mee in zijn tocht naar de zee. Hierna bleef de modder doodstil liggen.

Om te voorkomen dat het echter weer zou gaan stromen, nam ik een omweg. 'Geen zin om meegesleurd te worden.'

Ik moet verder gaan! Naar de grote boom misschien?

De regen was intussen gestopt, maar de lucht was nu rood gekleurd. De wolken waren zwart en het bliksemde nog wel. Doordat de lucht rood was, kon ik wel verder kijken.

Om me heen kon ik zien dat de bomen hun bladeren begonnen te verliezen. Het leek wel een duivelse herfst. Ik kon echter wel door de bomen heen kijken naar de lucht. Niet dat dat zo mooi was. Maar het verder kunnen kijken dan daarnet in de duisternis, was toch een soort verademing. Ik kon nu zien waar ik heen ging en wat ik deed.

Ik moet snel zijn!

Mijn onderbuikgevoel vertelde me dat ik me naar de grote boom moest haasten.

De bladeren bleven nu aan één stuk door vallen. Langzaam begon het ook warmer te worden. Zo warm zelfs dat mijn kleren weer droog waren.

Kringetjes rook kwamen van de bomen, die ondertussen kurkdroog geworden waren. Op de kale takken zag ik her den der kleine vonkjes verschijnen. De vonkjes werden vlammetje en deze werden vlammen. In de verte kon ik nog meer bos zien. Wat ik daar zag was echter zo eng, dat ik spontaan in mijn broek plaste. Torenhoge vlammen slokten de bomen op zoals een hond een trage vlieg opslokt. Deze muur van vlammen blokkeerde de weg naar voren.

Maar waar ging ik dan eigenlijk heen? Nee, ik moet naar voren! Het moet! Ik moet de grote boom redden!

'Terug kan toch niet meer,' zei ik hardop, toen ik de vlammen achter me zag.

Een harde explosie klonk achter me en toen ik me omdraaide zag ik dat de grote boom, die ik eerder al gezien had, aan het instorten was. Het gekraak en geknars dat hierbij te horen was, ging door merg

en been. De takken braken vlammend af en kwamen neer in de vuurzee op de grond.

Ik hoef niet meer naar voren...

Teleurstelling. Verdriet. Berusting.

Het stuk bos waar de vlammen nog niet om zich heen beten begon steeds kleiner te worden. Van het ene uiteinde naar het andere was nog maar enkele tientallen passen, maar er was geen uitweg. Ik zou gepakt worden door de vlammen en ik zou eindigen als as.

In de vlammen zag ik opeens een figuur staan, die geen last leek te hebben van het vuur. Hij schreeuwde iets, maar ik kon hem niet verstaan.

Moeizaam probeerde ik iets dichterbij te komen. Misschien kon hij helpen om de vlammen te overleven, maar ik moest eerst weten wat hij zei.

Terwijl de vlammen naar mijn broek haptten, kon ik de man nu wel beter horen.

‘Aarth is in gevaar! Een eeuwenoude vijand wil terugkeren! Stop hem, voordat het te laat is!’

‘Wat? Waar?’ vroeg ik verbijsterd. Waar had deze figuur het over?

‘In het zuiden,’ zei hij nog voordat hij verdween in het niets.

Vervolgens hoorde ik een luide knak boven me. Ik keek recht naar boven. Nog net op tijd zag ik iets op me afkomen, voordat alles zwart werd.

‘Wat is hier aan de hand?!’ Vader stond in de deuropening en keek ons recht in de ogen aan.

Waar ben ik?

Agi en Vesmay keken me schuldbevestigend aan. ‘Wat is er gebeurd?’ vroeg ik hen.

‘Het boek,’ fluisterde mijn zusje en ze sperde haar ogen richting het boek. Alsof ze met haar ogen wilde wijzen, zodat vader het niet zou zien. Hij had haar echter al gehoord.

‘Welk boek?’ Hij stapte naar binnen en bekeek het boek dat onder mijn handen lag. Ik zat inmiddels op mijn knieën en stond nu op. ‘Ik had een nachtmerrie,’ was mijn conclusie naar vader toe.

‘Houd maar op met je excuusjes. Als je zó graag wil leren lezen, doe dit dan op de markt. Waar heb je dit boek eigenlijk vandaan?’ ‘Het lag bij het verbrande kraampje. Ik wilde weten wat de lichtgevende tekens waren.’ Ik wees met mijn vinger naar de oplichtende tekens in het boek. Hoewel het symbool dat ik had

aangeraakt verdwenen was, stonden er nog genoeg anderen in. Vader leek niet overtuigd en sloeg het boek dicht.

‘Je hebt teveel fantasie, jongen. Nu ga je slapen. Morgen brengen we het boek naar de Magische Dienst, die weten wel wat ze moeten doen met “oplichtende” boeken.’

Hij stormde de deur uit met het boek en voordat hij de deur dicht ramde zei hij nog snel dat we moesten gaan slapen, en dat hij niks meer wilde horen.

‘Waarom moest je dat nu doen, Endrid?’ fluisterde Agi boos. ‘Wat doen?’ ‘Dat schreeuwen toen je het teken aanraakte.’

‘Ja, je begon te schreeuwen en toen kwam pa binnen,’ vulde Vesmay aan.

‘Je bent echt niet grappig of zo, hoor.’ Agi draaide zich om en trok de dekens weer over zich heen.

‘Maar...’

‘Hou op, ik wil slapen,’ zei Vesmay.

Ik voelde me schuldig en beledigd tegelijk. Toen draaide ik me om en ging op bed liggen.

Hoe kunnen ze zo doen, na wat ik net heb meegemaakt? Wat heb ik eigenlijk meegemaakt? Was het een droom of was het echt?

Ik trok mijn opgestroopte broekspijp over de rest van mijn been. Daar voelde ik een puntige scheur zitten.

De volgende dag brachten vader en ik het boek inderdaad naar de Magische Dienst. Zij hadden veel gebouwen door de hele stad, zodat de wachters altijd een plek hadden om bij te komen, te slapen, eten en drinken. Het volk kon hierdoor beter terecht, in het geval van vreemde gebeurtenissen.

De humeurige man achter het tafeltje vroeg waar ik het vandaan had. Ik vertelde hem dat ik het is het as van het verbrande kraampje gevonden had.

Hij boog helemaal voorover en noteerde dit zorgvuldig in een dik boek. Zijn smalle, puntige neus raakte het papier haast aan. Dunne haren plakten vettig op zijn hoofd vast.

‘Nog bijzondere dingen gebeurd, nadat u dit boek ‘in bezit’ kreeg?’ De toon van de man suggereerde dat ik het boek gestolen zou hebben, maar dat was niet zo. Ik had het gevonden.

Hij keek mij aan zonder zijn hoofd boven het boek weg te halen. ‘Niet echt,’ antwoordde ik twijfelend.

‘Maar?’ De achterdochtige toon van de man maakte me een beetje bang.

‘Nou...’ begon ik. Als ik hem vertelde over mijn droom, zou hij mij misschien arresteren. Magie bedrijven mocht niet. En omdat ik niet zeker wist of het nu een droom was of magie, besloot ik het maar te hebben over de magische tekens. Het zien ervan, was namelijk niet het bedrijven van magie. En ik had geen zin om te eindigen als Quandric.

‘Wat betekenen die oplichtende tekens?’ Ik wees met mijn vinger naar het oplichtende symbool op de kaft.

‘Welke tekens jongen?’ vroeg de oude chagrijn met zijn kaken op elkaar.

Erg geduldig is hij niet.

‘Verdoe mijn tijd niet met je kleuterfantasie. Er staat niks op de kaft behalve de titel. Dank voor uw aangifte, meneer.’ Bij het laatste richtte hij zich tot mijn vader, waarna hij het boek in beslag nam.

We verlieten snel het gebouw, voordat we het boek alsnog terugkregen op ons achterhoofd. Tijdens de reis terug naar huis zei mijn vader niks tegen me.

Hoofdstuk 4

Alle begin is moeilijk

‘Wat een lekker stuk, he?’ Agi stootte mij aan terwijl hij knikte naar de mooie meid die onze drank kwam brengen in de hoek van de herberg.

Even verderop vertelde Aarii, de verhalenverteller die woonde in dit deel van Archia, een verhaal over de elfen ten noordwesten van het Tar-Golgebergte, dat weer tegen Bulaar aan lag.

Het ging erover dat zij kinderen vingen met fel schijnende touwen die uit hun vingers kwamen, en hen daarna levend kookten.

Over een rijke fantasie gesproken. Al waren niet al zijn verhalen even fictief: hij was van vele gebeurtenissen op de hoogte. Hij reisde namelijk veel door Aarth.

‘Lekker kontje ook, haha!’ Hij wierp een blik op het achterwerk van de serveerster en nam een slok van zijn bier. Bier was zijn lievelingsdrank, al kon hij er vaker niet tegen dan wel. Vandaag gelukkig wel, want hij was vrolijk en was de ene na de andere vrouw met zijn ogen aan het uitkleden.

Het was kort geleden uitgegaan met zijn vriendin, dus hij genoot van de opnieuw verworven vrijheden.

‘Zeg, is dat niet wat voor jou?’ vroeg hij mij.

Ik heb het veel te druk voor die onzin.

‘Nee, ze is mijn type niet,’ antwoordde ik netjes. Hoewel ze bloedmooi was, met lange blonde haren en grote, grijze en doordringende ogen, deed ze me niks.

‘Nee, als jij haar zo leuk vindt, mag jij achter haar aangaan.’ Hierop stond hij op en klopte de kreukels zo veel mogelijk uit zijn hemd.

Dat helpt niet echt.

Daarna liep hij achter de jongedame aan.

Ik nam een slok van mijn vruchtenwater. Sterke drank was niks voor mij. Daar kreeg ik altijd koppijn van. Bovendien kon ik me dagenlang niet concentreren op mijn magische oefeningen.

Voor de buitenwereld was mijn excuus dat ik gewoon hoofdpijn kreeg van drank. Niemand mocht weten dat ik magie bedreef. Zelfs mijn familie niet. Voor hen was het veiliger dat ze van niks afwisten, want ook degenen die magiegebruikers hielpen konden gearresteerd en gestraft worden.

Sinds het vinden van het boek, tien winters geleden, heb ik mij gestort op leren lezen en het beoefenen van eenvoudige magie. De

eerste ervaringen die ik toen had opgedaan, hadden zo'n indruk op me gemaakt, dat magie me al die tijd was blijven boeien.

Bovendien kon ik de boodschap van de figuur in de vlammen niet loslaten.

Aarth is in gevaar, want er komt een eeuwenoude vijand terug.

Gelukkig kon ik enkele weken na het boekincident alweer een boek op de kop tikken. Ik wilde uiteraard uitvinden wat die droom te betekenen had, en maakte hier een soort missie van.

Door goed te zoeken kon je hier en daar boekenwinkeltjes in de stad vinden. Maar een boek is nutteloos als je niet kan lezen. Dus volgde ik soms een les van de buurschool.

Dit gebeurde meestal stiekem, vanaf een plek waar ik niet gezien kon worden. Hierdoor had ik grotendeels zelf leren lezen. Het geluk was dat Vesmay wel eens een boek kon lenen van de hoofdmeester, die ik dan weer van haar kon lenen. Daardoor had ik niet alleen leren lezen, maar ook een beetje inhoudelijke kennis opgedaan. En zo kon ik de boeken die ik zelf kocht beter begrijpen. Informatie over mijn droom, of visioen, of wat het ook was, had ik in al die jaren echter niet kunnen vinden. Een antwoord op mijn vragen bleef zo lang uit, dat ik dit een klein beetje opgegeven had.

Enkele weken na mijn eerste boek, ging ik er alleen op uit om een ander boek met oplichtende tekens te kopen. Het geld had ik verdiend op de markt en gelukkig waren niet alle boekenwinkeltjes even duur.

Volgens de verkoper had hij geen boeken met oplichtende tekens. Ik wist wel beter. In de loop der jaren had ik wat meer boeken zien te bemachtigen.

Omdat ik echter niet wilde dat Agi of Vesmay me weer zagen met een boek met zulke tekens, moest ik deze verstoppen onder een losse plank naast ons huis. Ik was nu echter bijna op het punt, dat er geen boeken meer bij konden, dus ik zou binnenkort wat boeken moeten weggooien.

Zonde.

‘Gaat ie weer, hoor,’ lachte mijn zusje. Vesmay zat naast me en was in de afgelopen winters uitgegroeid tot een echte dame. Vanuit de hele herberg wierpen mannen dromerige of verlustigende blikken naar haar. Ze wist echter dondersgoed dat ze geen lustobject was, dus ging ze niet in op de avances van de mannen. Nu niet, morgen niet en de dagen erna ook niet. Het was een dagelijkse maaltijd voor haar om mannen af te wijzen. Haar blik was geïnteresseerd hierin en alleen hiermee kon ze een man al achteruit laten deïnen.

Na een deftige slok van haar drankje wendde ze zich af van het tafereel. Mijn broer kreeg intussen een flinke ‘kets’ voor zijn hersenpan en droop teleurgesteld af. De andere mannen in de herberg lachten overdreven hard, alsof ze daarmee hun aandacht voor Vesmay konden verdoezelen. Maar we wisten allemaal dat dat niet zo was.

‘Je moet je niet zo druk maken, Agi,’ zei ze troostend toen hij weer kwam zitten. Met rode wangen van schaamte nam hij een slok van zijn bier en staaarde naar zijn pul.

Met zijn drieën bleven we zo een tijdje zitten. Het had geen nut om te helpen op de markt, met alle regen die vandaag viel. De hele markt werd met dit weer een grote modderpoel en klanten zouden dit mijden. Desondanks stond vader wél op de markt. Gewoon voor het geval dat.

‘Ik ga vader zo aflossen. Dan kan hij hier even opwarmen,’ merkte Vesmay op. Ze nam nog een laatste slok van haar drankje en stond op.

‘Dan ga ik ook maar aan de slag,’ zei ik. Samen met mijn zusje liet ik Agi in de herberg achter. ‘Binnen een oogwenk zal hij toch weer achter een meid aanzitten,’ merkte ik op. Vesmay gaf me gelijk toen ik de poort achter haar dicht deed.

‘Je moet je neus eens uit de boeken halen,’ zei ze, ‘je kunt er niks mee op de markt.’

‘Waarom? Alsof ik op de markt wil gaan werken. En vooral niet voor die wanstaltige Granis,’ wierp ik tegen. Ik trok een vies gezicht vanwege het idee verantwoording af te moeten leggen aan dat omhooggevallen varken.

Mijn zusje was lief, maar op dit punt had ze ongelijk. In boeken stond veel informatie en je kon er veel van leren.

‘Je zal wel moeten. Iedereen volgt zijn ouders op in het werk. Alleen als je ergens écht goed in bent, kun je iets anders gaan doen.’ ‘Dus ik moet zorgen dat ik ergens goed in wórd,’ zei ik met een knipoog. Meestal hielp dit wel en liet ze het varen. Ik had gewoon geen zin om te doen wat iedereen al deed.

Samen liepen we over de paden van drek. Modder kwam tot aan onze enkels en onze kleren dropen van de regen. Met dit weer was je altijd binnen luttele momenten drijfnaat.

Wat ook niet hielp, was het wegzakken in de modder. Mijn laars kwam hierdoor vast te zitten. Om los te komen probeerde ik mijn voet los te trekken. Ik zette mijn andere voet een eindje verder, waardoor ik wijdbeens vooruit probeerde te komen. Mijn vrije been gleed echter weg. Zo verloor ik mijn evenwicht en kwam met mijn gezicht vol in de modder.

Vesmay moest erg hard lachen. Licht beteuterd en met een bruin gezicht lukte het op te staan.

‘Je lijkt net een trol!’ gierde ze.

‘En bedankt,’ antwoordde ik droog, maar eigenlijk moest ik ook wel lachen. We probeerden weer verder te lopen en uiteindelijk lukte het ons de kraam te bereiken. Van hieruit ging ik even door naar huis, om me te verschonen en mijn boek te halen. Daarna zou ik verder gaan. Vesmay bleef bij de kraam en vader ging naar de herberg.

‘Wat heb jij nu weer gedaan?’ vroeg mijn moeder met een spottende glimlach op haar lippen. ‘Tja, ik dacht: “Laat ik eens naar huis toe zwemmen.”’ ‘Nou, dat is goed gelukt.’ Ze maakte een paar hikgeluiden die een lach moesten voorstellen.

De kamer rook naar stoofpot die ze aan het maken was. ‘Ruikt lekker, moeder!’ zei ik, terwijl ik mijn kamer in liep.

We woonden allemaal nog in hetzelfde huis. Het werk op de markt werd door ons verdeeld, maar hierdoor hadden Agi, Vesmay en ik niet genoeg geld om uit huis te gaan.

‘Als je er maar wel van af blijft,’ antwoordde ze terug. ‘Ga je weer met je neus in die boeken?’ ‘Ja.’ ‘Je weet toch dat je daar niks mee kan?’

Ja, dat kan wel. Letten jullie maar eens op!

Ik besloot geen antwoord te geven.

In de kamer kleepte ik me om, zodat ik wat schoner was. Veel zin zou dit niet hebben, want straks vertrok ik weer. Modder zou weer opspatten tegen mijn kleding en ik zou weer doornat worden.

De regen bleef aanhoudend kletteren op de daken. Bij een hevige windvlaag kraakten de muren. Of was dat de regen die er tegenaan sloeg?

Het was een wonder dat deze huizen nog niet waren ingestort. Hoe ze overeind konden blijven staan met alle rot erin, was een wonder.

Toch bood dit weer wel uitkomst: enkele jaren geleden had ik een verborgen plek gevonden, waar niemand kwam. Ik moest wel oppassen dat niemand me erheen zag gaan.

Zo nu en dan betreurde ik het dat magie verboden was en dat je het in het geheim moest beoefenen. Soms wilde ik er zo graag over praten of vragen stellen over hoe iets werkte, maar dat kon dan gewoonweg niet. Op het gebruik van magie stonden strenge straffen. Iedereen die dat toch deed, zonder dat hij een Asrok was, werd levend verbrand.

Toen ik eenmaal weer droge en schone kleren aanhad, vertrok ik weer. Deze keer had ik echter mijn boek bij me. Moeder wist dat ik

graag alleen was tijdens het lezen. Zo kon ik me beter concentreren. Ze wist alleen niet waar ik dan was en hoe ik daar kwam.

Enkele passen buiten de deur was ik alweer doorweekt. Het boek verborg ik onder mijn hemd, zodat het beschermd was tegen de regen. Het bemoeilijkte het klimmen en springen dat ik zou moeten doen om op mijn plek te komen, maar het was het waard.

Eerst verliet ik de noordelijke kant van de dakhuizen. Deze huizen boven de smid, pottenbakker en leerlooier stonden aan de noordelijke kant van de markt. Om op mijn plekje te komen, moest ik naar de zuidelijke kant van de markt. Dit kon via de paden op de daken. Hier hoefde ik nog niet te klimmen. Maar zodra ik bij de huizen kwam die boven de herberg, houtwerker en metaalwerken gebouwd waren, moest ik door een smal steegje.

Aan beide kanten schuurden de houten planken langs mijn huid omdat ik mij erdoorheen probeerde te wurmen. Een aantal splinters drong in mijn toch wel dunne huid. Door de kou leek alles meer pijn te doen, maar ik zette door.

Eenmaal door het steegje, kwam ik achter een muurtje van steen. Dit was de achterkant van het dak van een gebouw. Het was een van de weinige stenen daken in dit gedeelte van de stad. De stenen daken van onder andere de smid, waren bovendien meer een vloer voor de huizen die erop stonden.

Ik klom op dit dak en liep in westelijke richting.

Pas op voor de gladde daken.

Hier en daar waren gebouwen waarvan de nu houten daken niet op elkaar aansloten. Met een sprongetje of een klimpartij lukte het toch aan de overkant te komen. Voorzichtigheid was belangrijk, want een verkeerde stap en het was over.

Daken die groen waren van het mos waren extra gevaarlijk. Maar daken zonder mos konden ook glad zijn. Na wat slippartijen en één val midden op een dak, *weer vieze kleren en twee gaten in mijn broek*, kwam ik aan het einde van de gebouwenreeks. Op dit punt ging ik weer in noordelijke richting. ‘Het derde gebouw vanaf hier,’ zei ik in mezelf.

Drie gebouwen verder zag ik mijn bestemming. Tussen vier gebouwen in, stond een verlaten gebouw. Aan slechts één kant kon je de grond zien.

Dit was de gevel van een ooit luxe herberg, maar nu waren alle deuren en ramen dichtgespijkerd. De overige drie kanten van de bouwval stonden vast aan de gebouwen eromheen.

Als ingang gebruikte ik het dak. Regen stroomde door de vele gaten, waar ooit planken hadden gezeten. Mos bedekte grote plekken van het dak. Vanuit enkele gaten groeiden kleine boomstammetjes. De natuur nam weer terug wat haar ooit toebehoorde.

Binnenkomen was nogal lastig. Niet alleen vanwege de slechte conditie en gladheid van het hout en de funderingen. De herbergier had een nieuw pand laten bouwen, waarvan de kamers op dit bouwval uitkeken.

Waarom dit krot niet gesloopt is, snap ik niet. Het is in ieder geval goed genoeg voor mij.

Ik klauterde een verdieping lager, op een uitstekende stenen rand van het nieuwe gebouw. Daarna boog ik zover mogelijk naar voren om te zien of er niemand in de kamers was.

Zodra de kust veilig was, sloop ik langs het zuidelijke gebouw naar de bouwval. Dit stenen randje begon ook al te verbruizelen.

Oppassen waar ik mijn voeten zet.

Hier en daar brokkelden wat stukjes steen af, maar gelukkig kwam ik heelhuids aan de overkant.

Precies in de hoek van het verweerde dak zat een groot gat waar ik doorheen kon. Met twee handen op het muurtje trok ik mezelf naar boven. Eenmaal hierop kon ik met een sprongetje naar binnen.

‘Huppakee.’ Met een plons kwam ik op de zolderkamer terecht. Heel de zolder stond onder water, ook al was het maar een laagje van enkele grassprietjes hoog.

Zelfs in het huis was voorzichtigheid belangrijk, want door het vocht was de vloer doorweekt. Je kon elk moment door de planken zakken. Wie weet wat er dan zou gebeuren.

Met een voet voelend of ik met mijn volledige gewicht erop kon staan zette ik een stap naar voren. Daarna weer één. En weer. Gelukkig haalde ik de trap en toen kon ik naar beneden.

Hoe lager ik kwam, hoe droger het werd. Muizen en ratten sprongen weg en af en toe liep ik met mijn gezicht recht in een spinnenweb.

‘Gatver. Ik ben hier gisteren nog geweest en nu zijn die webben er weer.’ Met een vinger haalde ik de laatste restjes web uit mijn mond terwijl ik de kamer inliep.

Het was de hal op de begane grond. Beneden was er ook nog een kelder, maar daar scheen weinig licht. Ondanks de dichtgetimmerde ramen, kwamen hier en daar toch lichtstraaltjes naar binnen. Dat was precies genoeg om mijn boek te lezen.

Ik liep de achterkamer in en haalde het boek onder mijn doorweekte hemd vandaan. Het voelde klam aan, maar het was gelukkig niet echt nat.

Misschien een idee om het de volgende keer hier te laten? Het gebukt lopen over de daken had voorkomen dat het boek nat was geworden. Dus mijn gedachte om het boek hier te laten werden enigszins aangewakkerd. Toch bedacht ik me weer.

Stel dat iemand hier komt en het boek vindt? En de ratten gaan aan het boek knagen. Nee, het is beter het boek thuis te bewaren.

In de hoek van de kamer stond een ooit deftige stoel. Nu was het echter vergane glorie. Het was stevig genoeg om mij te dragen en het dunne laagje stof dat er nog op lag, voorkwam dat ik splinters in mijn zitvlak kreeg. Maar vergeleken met het zitten op de grond, was dit hemels.

Voordat ik plaats nam, legde ik mijn natte kleren op de bar. Deze kamer was zo te zien ooit de gelagkamer van de herberg geweest. Er stond ook een open haard, maar deze kon ik beter niet aansteken. De gasten van de nieuwe herberg zouden de rook zien en weten dat er iemand in het oude gebouw was.

‘Even kijken hoe het vandaag gaat.’ In mijn onderbroek ging ik in de stoel zitten en sloeg het boek open.

Met gespreide vingers en mijn hand vooruit gestoken, inmiddels staand in het midden van de kamer, voelde ik de warmte opkomen: Vanuit mijn romp naar mijn schouders en toen door mijn arm naar mijn vingertoppen. De lucht rondom mijn hand begon te trillen van de hitte.

‘Kom op!’ Met veel inspanning en energie lukte het de lucht op te laten lichten. Drie hartslagen lang bleef dit aanhouden. Daarna liet ik het los.

‘Bulaar’s Blaren nog aan toe! Waarom zet het niet door?’

Het moet toch mogelijk zijn een vonk te krijgen?

Ik probeerde al wekenlang een vonk te creëren.

Na maandenlang oefenen was het eindelijk gelukt het gevoel in mijn romp te voelen, waarmee je magie kon opwekken. Er gingen nog meer maanden overheen om van hieruit de tinteling te kunnen sturen naar andere lichaamsdelen. Meestal waren dit de handen. De laatste paar weken lukte het om de lucht om mijn handen te verhitten en verlichten, maar het vonkje bleef uit.

‘Nog maar een keer lezen wat ik verkeerd doe.’ Ik keek weer naar de letters die met de hand in het boek waren geschreven. ‘Het

opwekken van een magisch bewustzijn geschiedt met het openstellen van de geest voor de energieën om het individu heen.

Zodra de energieën in harmonie zijn met de persoonlijke energieën, kan getracht worden de externe krachten in combinatie met de persoonlijke energieën te bundelen. De bundel wordt via de wil gestuurd door het lichaam, waarna gepoogd kan worden deze het lichaam te laten verlaten. Daar dit een literair werk is, en de sturing der magie een vaardigheid is, worden geen garanties geboden voor het verwerven hiervan.’

Het was de zoveelste keer dat ik dit stukje tekst las. De eerste zinnen voerde ik goed uit, voor zover dit kon natuurlijk. Magie leren vanuit een boek bleek lastig. De schrijver van het boek had al gewaarschuwd dat magie niet uit een boek geleerd kan worden. Toch ging ik op mijn gevoel af en bleef ik het proberen.

Na zoveel maanden was het eindelijk gelukt de lucht te manipuleren. ‘Het is alleen het laatste stapje.’ Een wat positievere mededeling in het boek was, dat zodra de stap van het tastbaar maken van de energiebundel gelukt was, de beheersing van basismagie een stuk dichterbij kwam. Volgens het boek zouden andere spreuken dan sneller lukken. Daarom besloot ik het nog een keer te proberen.

Ik stak mijn hand weer naar voren en spreidde mijn vingers. Mijn gedachten gingen op nul en ik probeerde mijn innerlijke geest naar buiten toe te laten treden.

‘Hmm.’ Ik voelde verschillende soorten energie in mijn omgeving. Volgens het boek is dit normaal, omdat de wereld barstensvol zit met energieën.

‘Even kijken welke energieën ik nodig heb.’ Met mijn geest naar buiten reikend zocht ik de juiste energieën weer op. Dezelfde van daarnet. Sinds ik deze vaardigheid, maanden geleden, onder de knie had gekregen, voelde het niet meer onwennig. Dit gedeelte lukte. Nu moest ik ze in harmonie zien de krijgen met de energieën in mijzelf. Tenminste, de krachten die ik wilde gebruiken.

Diep in mij voelde ik de verschillende soorten zitten. Weer nam ik dezelfde van daarnet: de kracht die vuur zou kunnen oproepen. Als ik magie zou kunnen beoefenen, dan zou ik er wel iets nuttigs mee willen doen. Vuur kon je overal gebruiken.

In mijn romp begon het warmer te worden. Onduidelijk of deze warmte nu vanuit mijn buik of borst kwam, begon ik het nu te sturen. Dit moest door middel van de ‘wil’.

Dat betekende dat ik de harmonische energiebundel naar elk uiteinde van mijn lichaam zou kunnen sturen door het maar hard genoeg te willen. Ik wilde het naar mijn vingers sturen.

Van alle lichaamsdelen, konden handen en vingers tastbare magie het best sturen. Mocht het zover komen dat er daadwerkelijk iets van magie uit mijn vingers kwam, dan zou het in ieder geval gecontroleerd gaan. Hopelijk.

Het warme gevoel, de tinteling vertrok uit mijn borst. Ik voelde het langs mijn schouder en bovenarm gaan. Het voorlaatste stuk werd afgelegd door mijn onderarm. Daarna zat het in mijn handen en vingers. Net als daarnet lukte het de lucht te laten trillen. Weer lichte het op. De duisternis verdween langzaam om me heen. ‘Nu komt het. Ik voel het!’ Ik ‘wilde’ wat meer en dus werd de lucht lichter. Hier en daar voelde ik een warm briesje langs mijn gezicht. Maar er verscheen geen vonkje.

‘Nog steeds niet? Wat moet ik doen om het te laten lukken?’

Ik besloot alles of niets te spelen. Met alle macht wilde ik dat er een vlammetje ontstond. De lucht om me heen begon warm te worden.

Alle duisternis was nu uit de kamer verdwenen en warme windvlagen deden de spinnenwebben trillen. Jarenoude stofwolkjes rolden cirkelend bij me vandaan. Kleine zweetdruppeltjes parelden op mijn voorhoofd.

Ik was zo hard aan het willen, dat ik mezelf voor me zag: met een rood aangelopen hoofd van het ‘persen’, alsof ik midden in de kamer aan het poepen was. Op zijn minst leek het alsof ik mijn eigen hoofd probeerde op te blazen.

Door dit beeld van mezelf schoot ik in de lach. Ik plofte op mijn knieën op de grond. De energiebundel verdween in het niets en de tinteling in mijn lichaam ging weg. De vermoeidheid nam bezit van me en het werd even zwart voor mijn ogen. Die duisternis verdween weer snel, waarna alleen de donkere kamer overbleef.

‘Hopelijk hebben ze me niet gezien,’ zei ik zacht, realiserend dat de kamer daarnet fel opgelicht was. ‘Dat merk ik dan vanzelf wel. Ze kunnen toch niet binnenkomen.’

Balend van mijn mislukking stond ik op met het boek en plofte weer in de stoel neer. KRAK! Met een scherp kraakgeluid brak één van de poten af.

Mijn armen graaiden door de lucht en grepen niks. Ik viel op de grond, terwijl ik eigenlijk nog op de stoel zat. Deze lag nu ook op zijn zij.

Dat was iets te hard.

Half kruipend hielp ik mezelf uit de liggende stoelen stond op.

‘Daar heb ik ook niks meer aan,’ mopperde ik, kijkend op de gebroken stoel op de grond. ‘Maar deze kan ik nog wel gebruiken!’

Trots haalde ik het kussentje onder de houtresten vandaan. Ik legde het in het midden van de kamer en ging er op zitten. Het boek belandde weer op mijn schoot.

‘Ik wil zo graag verder,’ zei ik in mezelf. Bladerend door het boek zag ik hier en daar wat oplichtende tekens. Wat ze betekenden wist ik niet. Soms waren er gekrabbelde tekeningen. In het boek waren meerdere spreuken geschreven, waarin steeds werd uitgelegd welke ‘energieën’ in zowel de omgeving als jezelf aangeboord moesten worden.

‘Bind de externe bron aan de innerlijke complementaire bron,’ las ik zomaar voor.

Wat is complementair?

‘Jammer dat er geen woordenlijst in dit boek staat.’

Ik bedacht me dat hier misschien wel de sleutel zou kunnen zitten om de laatste stap te zetten. Als ik erachter zou komen wat complementaire energie was, kon ik dit uitproberen. Hopelijk zou ik dan een vonkje kunnen creëren.

Met goede moed ging ik op zoek naar de betekenis van ‘complementaire energie’. Het boek had misschien geen woordenlijst, maar er waren andere manieren om achter de betekenis van woorden te komen.

De regen bleef aanhoudend kletteren op de grond voor de oude herberg. Zelfs in de gelagkamer kon ik het horen. Zo nu en dan klonk er een harde onweersknal. Door de spleten van de stevig dichtgetimmerde ramen verschenen de lichtflitsen van de onregelmatig terugkerende bliksemschichten. De wind beukte genadeloos in op de bovenste verdiepingen, wat een hoop gekraak veroorzaakte.

Omdat de wind niet dieper ging dan de bovenste twee verdiepingen, bleef het onderste gedeelte gespaard. Toch een voordeel dat het gebouw bijna helemaal ommuurd was.

In de tussentijd had ik geprobeerd een betekenis te vinden voor ‘complementair’. In het hele boek stond geen letterlijke betekenis. Maar als ik keek naar hoe het in het boek gebruikt werd, kon ik maar één conclusie trekken. Het betekende het gebruiken van twee tegenstrijdigheden.